HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואותביה בכיסתיה דאי מפייסה תיפייס מאי אמר ליה [א]לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה אמר ליה רבינא לרב אשי גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד תשרי מה הועילו חכמים בתקנתם אמר ליה [א]הנהו קלא אית להו [ב]איתמר מאימתי מונין לגט רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה מתקיף לה רב נתן בר הושעיא לשמואל יאמרו שתי נשים בחצר אחת זו אסורה וזו מותרת אמר ליה אביי זו זמן גיטה מוכיח עליה וזו זמן גיטה מוכיח עליה תניא כוותיה דרב תניא כוותיה דשמואל תניא כוותיה דרב השולח גט לאשתו ונשתהה שליח בדרך ג' חדשים כשהגיע גט לידה צריכה להמתין ג' חדשים [ג]ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה תניא כוותיה דשמואל המשליש גט לאשתו ואמר לו אל תתנהו לה אלא לאחר ג' חדשים משנתנו לה מותרת לינשא מיד ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה רב כהנא ורב פפי ורב אשי עבדי משעת כתיבה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי משעת נתינה [ב]והלכתא משעת כתיבה איתמר מאימתי כתובה משמטת רב אמר משתפגום ותזקוף ושמואל אמר [ג]פגמה אע"פ שלא זקפה זקפה אע"פ שלא פגמה תניא כוותיה דרב תניא כוותיה דשמואל תניא כוותיה דרב מאימתי כתובה משמטת משתפגום ותזקוף פגמה ולא זקפה זקפה ולא פגמה אינה משמטת עד שתפגום ותזקוף תניא כוותיה דשמואל [ד]אונס וקנס ופיתוי וכתובת אשה שזקפן במלוה משמטין ואם לאו אין משמטין מאימתי נזקפים במלוה משעת העמדה בדין אמר שמואל כתובה כמעשה ב"ד דמיא מה מעשה ב"ד נכתבין ביום ונחתמין בלילה אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה כתובתיה דרבי חייא בר רב איכתוב ביום ואיחתום בלילה הוה רב התם ולא אמר להו ולא מידי לימא כשמואל סבירא ליה [ה]עסוקין באותו ענין הוו דתניא אמר רבי אלעזר בר רבי צדוק לא שנו אלא כשאין עסוקין באותו ענין אבל עסוקין באותו ענין כשר: ר"ש מכשיר: אמר רבא מאי טעמא דר"ש קסבר [ד]כיון שנתן עיניו לגרשה שוב אין לו פירות אמר ריש לקיש לא הכשיר ר"ש אלא לאלתר אבל מכאן ועד עשרה ימים לא חיישינן

ואותביה בכיסתיה. ימים רבים: **דאי מפייסה.** בהדיה בקטטות שביניהם: **תיפייס.** ולא איפייסה וגרשה ומכי מטא גיטה לידה הוא דאגרשה: **לא מקדים כו'.** לא רגילי למיעבד הכי לאנוחי בכיסתיה דכיון דלא ניחא ליה בגירושין פורענות הוא לגביה ולא מקדים ליה: (ה) **מה הועילו חכמים בתקנתן.** בין לענין (א) פירות בין לענין זנות דטרפה לקוחות מיום הכתיבה: **קלא אית להו.** ובין לענין זנות ובין לענין פירות בעיא לאתויי ראיה אימת מטא גיטה לידה: **מאימתי מונין לגט.** ג' חדשים שהאשה צריכה להמתין: **ב' נשים בחצר אחת.** של אדם א' שפירש לים ומסר שני גיטין לשתי נשיו בו ביום אלא שזה קדם לזה כתיבתו חדש ולשמואל זו תינשא לסוף ב' חדשים וזו לסוף ג' יתמהו בני אדם שראו שנתגרשו ביום א': **גט ישן.** לקמן (דף עט:) תנינא דאין אדם מגרש בגט ישן ואיזהו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה וטעמא שמא יאמרו גיטה קודם לבנה (ב) שמא תתעבר ותלד בין כתיבתו לנתינתו ולאחר זמן יאמרו הגט קדם ובזנות נתעברה: **המשליש.** מסר הגט לשליש כדי לגרשה בו לסוף ג' חדשים והוא הלך לדרכו: **מותרת לינשא מיד.** דמשעת כתיבה מנינן: **מאימתי** (ג) **כתובה.** כשאר שטר חוב ומשמטתה שביעית: **משתפגום.** שתפרע קצת דגלי דעתה דעומדת ליגוש וליפרע: **ותזקוף.** עליו המותר במלוה דנפקא לה משום כתובה ומעשה ב"ד שאינו משמט וחל עלה שם שטר חוב: **פגמה.** כיון דגלי דעתיה בפרעון קרינא ביה לא יגוש ו): **זקפה.** במלוה: **אונס.** את הבתולה חייב חמשים כסף: **וקנס.** דמוציא שם רע: **מאימתי נזקפין.** כלומר מאימתי הויא כזקיפה: **העמדה.** הרי היא כזקיפה: **כמעשה ב"ד דמיא.** דתנאי ב"ד היא: **מה מעשה ב"ד.** חיוביה משום פסק דין הוא ואע"ג דלא איחתים הלכך אין שם הקדמה ונכתבים ביום ונחתמין בלילה: **אף כתובה.** משעת כתיבה דנכנסה לחופה דקירוב חתנות הוא חייל שעבודה ואע"ג דלא אחתים: **עסוקים באותו ענין הוו.** מכתיבה עד חתימה ואפי' בשאר שטרות כשר: **לא שנו.** דשטרות הנכתבים ביום ונחתמים בלילה פסולים: **אבל עסוקים באותו ענין.** כיון שהעדים מזומנים לחתום אלא שבעל כרחם צריכים להמתין עד שיסיים הסופר את השטר אע"ג דאיתרמי ליה חתימה לאורתא: **כשר.** שהרי משעת כתיבה נמי אית ליה קלא: **אין לו פירות.** וכי טרפה מזמן כתיבה בדין טרפה:

שמא

ואנחיה בכיסתיה מאי. פירש בקונטרס מה הועילו חכמים בתקנתם בין לענין זנות בין לענין פירות דטרפה לקוחות מיום הכתיבה אע"ג דלעיל אמר ר"ל דיש לבעל פירות עד שעת חתימה[א] הכא מודה דיש לבעל פירות עד שעת נתינה[ב] כיון דאי מפייסה תיפייס ומיהו ההוא דגיטין הבאין ממדינת הים דפירש בקונטרס דלתרווייהו פריך קצת קשה דלמה לא יפסיד משעת חתימה לר"ל כיון שאם היתה אצלו היה מגרשה לאלתר ועוד קשה לר"י דמה הועילו חכמים בתקנתם משמע דהשתא איכא למיחש כאילו לא היה בו זמן וזה אינו דבאין בו זמן חוששים שלא תפסיד האשה וחששא דהכא לא משום אשה אלא משום לקוחות[ג] ונראה לר"י דהנך תרי פירכי למאן דאמר שמא יחפה אבל למאן דאמר משום פירי ניחא דבדין מפסידין הלקוחות משעת חתימה:

הנהו קלא אית להו. פירש בקונטרס דבעיא לאיתויי ראיה אימת מטא גיטה לידה תימה דלענין זנות[ד] דנהי דידוע שלא בא לידה ביום הכתוב בו מ"מ יכול לחפות ולומר שנתן לה קודם שזינתה כמו קודם שתיקנו זמן ואור"י קלא אית להו כשרואין בזמן שזמן הכתיבה היא קודם המסירה אית ליה קלא למילתא ומסקי אדעתייהו לידע יום המסירה וא"ת ובההוא למה תיקנו זמן וי"ל ע"י הזמן יש לו קול לפי שרואים ע"י הזמן שבו שהנתינה אינה ביום הכתיבה וא"ת ומאן דאמר משום בת אחותו בזמן הזה[ה] למה כותבין זמן בגיטין דאפי' בזמן הזה משמע דבעי זמן כדתנן (לקמן דף פו.) ג' גיטין פסולים וי"ל גזירה שמא יחפה על בניה ממזרים אי נמי מהרה יבנה בית המקדש א"נ שלא יאמרו זינתה אחר גירושין ויחזירנה דגרושה שזינתה מותרת לחזור כדאמרינן בפ"ב דסוטה (דף יח:): **השולח** גט לאשתו כו' ולגט ישן אין חוששין. פירוש אע"פ שצריכה להמתין שלשה חדשים לאו משום דחיישינן שמא בתוך כך יבא עליה דהא לגט ישן אין חוששין אלא כדאמרינן לעיל שמא יאמרו שתי נשים בחצר כו': **המשליש** גט לאשתו. פירש בקונטרס והוא הלך לדרכו ובחנם פירש כן אלא איירי אפילו הוא בעיר[ו] ונקט הך ברייתא המשליש לרבותא דאע"פ שהוא בעיר מותרת לינשא מיד ואין חוששים לגט ישן ולעיל נקט השולח לרבותא דאע"פ שאינו בעיר צריכה להמתין שלשה חדשים: **מאימתי** כתובה משמטת. הא דאמר בריש פ' אע"פ (כתובות נה.) תנאי כתובה ככתובה דמי לשביעית קשה לר"י מאי איריא דאין תוספת כתובה משמטת משום דתנאי כתובה ככתובה דמי והוי כמעשה ב"ד תיפוק ליה דלא משמט כתובה ותוספת מידי דהוה אשכר שכיר והקפת החנות דאיכא מ"ד במסכת שביעית (פ"י מ"א) דלא משמט אלא מלוה וכ"ש כתובה ותוספת ודוחק לומר דאתיא כרבי יוסי דפליג התם ואמר דמשמט ונראה לר"י דהא דקאמר לשביעית היינו שפגמה וזקפה כתובה לרב או פגמה או זקפה לשמואל דמשמטת נמי תוספת: **אונס** קנס ופתוי. קנס הוא מוציא שם רע ומשום דלית ביה אלא קנס קרי ליה קנס אבל באונס יש בו בושת ופגם: **מה מעשה** בית דין נכתב ביום כו'. דמשעת פסק דין איכא קלא כמו בשטר כדאמרינן בכל דוכתא כשעמד בדין דגבי ממשעבדי: **אף** כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה. יש מקומות שנוהגין לכתוב הכתובה בע"ש ולחותמה במוצאי שבת ואין נכון לעשות כן משום תוספת דדלמא לית ליה קלא[ז] ומיהו היכא דקנו מיניה[ח] ליכא למיחש מידי[ט] כדאמרינן בב"ב (דף קעב.) אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתובו יומא דאקניתו ביה: **אבל** עסוקין באותו ענין כשר. דאית ליה קלא כאילו חתמו כיון שהם מזומנים לחתום כדפרישית לעיל:

חיישינן

מסורת הש"ס

א) [לקמן עה:], ב) יבמות מב., ג) [לקמן עו:], ד) [ב"מ יג.], ה) בדפו"ר דיבור מה הועילו הוא קודם ד"ה לא מקדים ועי' תוס' ד"ה ואנחיה בכיסתה, ו) [דברים טו]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה הועילו וכו' בין לענין זנות בין לענין פירות דטרפה: (ב) ד"ה גט ישן וכו' קודם לבנה כלומר שמא: (ג) ד"ה מאימתי תהא כתובה כשאר:

מוסף תוספות

א. וכיון שכן לאו מוקדם הוא וכדין טרפה, הנ"מ היכא דיש בדעתו לגרשה מעתה, אבל. רשב"א. ב. שלא גמר בדעתו לגרשה. רשב"א. ג. שלא תטרוף לקוחות שלא כדין. רשב"א. ד. היכי קטלינן ספק. תוס' הרא"ש. ה. דליכא למיחש לחיפוי. תוס' הרא"ש לעיל יז. ד"ה משום. ו. אין חוששין שמא נתייחד עמה. רשב"א. ז. והדין נותן דמנה מאתים כיון שהקול יוצא שנכתבה כתובה הכל יודעין שהיא בתולה היא שכתובתה מאתים ואם אלמנה היא שכתובתה מנה, אבל תוספת, עדים הוא דמפקי קלא בסך הכתובה, דיש כתובתה מרובה ויש כתובתה מועטת. רשב"א. ח. משעת כתיבה. רשב"א. ט. דמשעת קנין שיעבד נפשיה. רשב"א. [י]קנין קלא אית לי'. פי' הר"ן.

פסקי רי"ד

גיטה ותגבם: א"ל רבינא לרבא כתביה ואותביה בכיסיה דאי מיפייסה ניפייס מאי. פי' כתבו וחתמו ליתנו לה ואחר לתתו לה שמא תתפייס עמו מן הקטטות שביניהן ולא נתפייסו ונתנו לה ואינה מגורשת אלא משעה שיתננו לה מה הועילו חכמים בתקנתם. פי' לר' יוחנן מקשה דאמר משום בת אחותו דאי לר"ל האמר דמשעת החתימה יש לה פירות ואע"פ שאיחר נתינת הגט דעדיו בחותמיו זכין לו: אמר ליה לא מקדם [איניש] פורענותא לנפשיה. פי' אין לחוש לכך שאין אדם מקדים לכתוב גט שפורענות הוא לו ואינו כותבו אלא בשעה שרוצה ליתנו: א"ל רבינא לרב אשי גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד תשרי מה הועילו חכמים בתקנתם: א"ל הנהו קלא אית להו. פי' ובעיא לאתויי עדים אימתי מטא גיטה לידה: איתמר מאימתי מונין לגט. פי' ג' חדשים שהיא צריכה להמתין עד שלא תנשא רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה פי' שמשעת כתיבתו אין לו להתייחד עמה וזהו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה ואמרו חכמים אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה שמא תתעבר בין כתיבתו לנתינתו ולאחר זמן יאמרו הגט קודם ובזנות נתעברה וכיון שאין מתגרשת בגט ישן לא חיישינן שמא בא עליה והלכך מונין משעת כתיבה (וכ"כ חייש שמא בא עליה ואינו חושש לגרשה בו דהא אמרי' אם נתגרשה בו תנשא לכתחלה): תניא כותיה דרב השולח גט לאשתו ונשתהה שליח בדרך ג' חדשים משהגיע גט לידה צריכה להמתין ג' חדשים ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה. מיכן מוכיח שאם היו בעיר א' ורוצה לגרש את אשתו בגט שנכתב זה כמה ימים אע"פ שהוא אומר לא נתיחדתי עמה אין מניחים אותו לגרש בו דחיישינן שמא נתייחד עמה: תניא כותיה דשמואל המשליש גט לאשתו ואמר לו אל תתנו לה אלא לאחר ג' חדשים פי' והוא הלך לדרכו משנתנו לה מותרת להנשא מיד ולגט ישן אין חוששים שהרי לא נתיחד עמה: רב כהנא ורב אשי עבדי משעת נתינה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי משעת כתיבה והלכתא משעת כתיבה. איתמר מאימתי כתובה משמטת רב אמר משתפגום ותזקוף ושמואל אמר פגמה אע"פ שלא

עין משפט נר מצוה

כד א טור שו"ע אה"ע סי' קמז סעיף ד:
כה ב מיי' פי"א מהל' גירושין הלכה יח סמג עשין ד טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף א:
כו ג מיי' פ"ט מהלכות שמטה הלכה יג סמג לאוין רעא טוש"ע ח"מ סי' סז סעיף יז [אה"ע סי' קא סעי' א]:
כז ד מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף טז:
כח ה מיי' פכ"ג מהל' מלוה הלכה ג סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן מג סעיף טז:

פסקי רי"ד (המשך)

זקפה זקפה אע"פ שלא פגמה ומאימתי נזקפי' במלוה משעת העמדה בדין[א] על כתובה לא קיימא לגוביינא מיד אלא למזונות והלכך כל זמן שניזונית ואינה תובעת כתובה לא קרינא בה לא יגוש ומ"ה אינה משמטת ורב סבר משתפגום תפרע מקצתה והשאר תתבעם בדין אז קרינן בה לא יגוש ומשמטת אבל בפגימה לחוד לא. שי"ל לא בעיא למיגבי שארא השתא אלא מזונות היא רוצה כרבנן דאמרי בפ' אלמנה ניזונית (כתובות צז:) שאע"פ שנפרעה קצת מכתובתה עדיין יש לה מזונות הלכך אם לא תתבעם בדין על השאר לא קרינא ביה לא יגוש ואם לא פגמה אע"פ שתבעתם בדין אינה משמטת עדיין דשמא נתפשרו ולא תגבה עכשיו כתובתה ותהיה ניזונית מהן מ"ה בעי תרווייהו פגימה וזקיפה ושמואל סבר בין בפגימה בלחוד בין בזקיפה בלחוד גליא דעתה דבעיא לגבות כתובתה וקרינא ביה לא יגוש ומשמטת ותניא כותיה דרב ותניא כותיה דשמואל וכיון דתניא כתרווייהו הדרינן לכלל דרב ושמואל הלכה כשמואל בדיני: אמר שמואל כתובה כמעשה ב"ד דמיא מה מעשה ב"ד נכתבים ביום ונחתמים בלילה אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה. פי' הכתובה תנאי ב"ד היא ואע"ג דלא כתב לה כתובה (ככתובתה) [ככתב] דמיא דכל מעשה ב"ד אעפ"י שקדמה כתיבה לחתימה אין בכך כלום דחיוביה משעת פסק דין ב"ד הוא ואע"ג דלא איחתים הלכך אין שם הקדמה ונכתבים ביום ונחתמים בלילה וכתובה נמי משעת כניסה לחופה[ב] חייב זוז בו מאתים שעבודא עליה ואע"ג דלא איחתם שטרא דהעיקר זמן [השעבוד] כניסתה לחופה הוא ואם תקדים כתיבה לחתימה אין בכך כלום וה"ה נמי לשטרי אקנייתא שנכתב ביום ונחתמים בלילה מפני שאין שעבודם תלוי בחתימת העדים אלא משעת הקנין שאם הקנה ראובן נכסיו לשמעון ע"י סודר בניסן ולא נכתב השטר עד אייר מניסן קנה שמעון הנכסים ואם מכרן ראובן ללוי קודם שיגיע שטר ליד שמעון אין מכירתו מכירה שאין קנין הנכסים תלוי בהגעת השטר ליד שמעון אלא משעת קנין הסודר קנאם והשטר אינו אלא לראיה בעלמא וזמן השטר לאו מאייר כתבי' אלא מניסן הלכך אם קדמה כתיבתו לחתימה אין בכך כלום שהרי מניסן צריך לכתוב. והאי דתנן כל השטרות שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין לא מיירי אלא באותן השטרות שאין בהן קנין שעיקר קניינם תלוי בחתימתן כגון שטר מכר או שטר מתנה שרוצה להקנות לו שדהו ע"י הגעת השטר ליד המקבל כדקי"ל (קידושין כו.) דקרקע נקנית בשטר ואעפ"י שאיחרה מסירת השטר ליד המקבל לזמן חתימתו אמרי' עדים בחתומיו זכין לו וכן נמי בשטרי הודאות והלואות שאין בהן קנין שאע"פ שראו העדים ההלואה שהיתה בניסן או הודה בפניהם בניסן ואמר להם אתם עדי הוה לה מלוה על פה ולא טרפא ממשעבדי ואם אמר לעדים תכתבו לי שטר למלוה וגם ראו ההלואה בעיניהם והם אחרו לכותבו עד אייר אין כותבים מניסן אלא מאייר שאין הנכסים משתעבדים לטרוף הלקוחות בדבור פיו או בנתינת המעות כ"א בחתימת העדים בשטר דמפקי ליה

א) נראה דצ"ל פי' כתובה לא קיימא וכו'. ב) אולי צ"ל משעת כניסה לחופה נתחייב ליתן לה מאתים זוז וחייל שיעבודא עליה כו'.